

Arkeologisk schaktningsövervakning

ÅSGATAN 62

vid schaktning för fjärrvärme genom stadslager L2001:4288 i

Falu stad och kommun, Dalarnas län

2023

Arkivrapport dnr 13/23

Lee Widegren Lundin

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Fastighetskartan: © Lantmäteriet.

Dalarnas museum, Falun, 2023

Sammanfattning

I mars 2023 genomförde Dalarnas museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i gatan utanför adressen Åsgatan 62 i Falun (figur 1). Anledningen var schaktning för fjärrvärme. Ett cirka 37,5 meter långt schakt grävdes utmed Åsgatan med anslutningsschakt mot husgrund. Schaktet var 0,6–1,4 meter djupt. Schaktet var delvis grävt i och intill tidigare ledningsschakt. Utöver ledningar, omrörda massor och sand från tidigare markarbeten syntes i gatan främst skikt av utfyllnadslager som bestod av slaggkross. Ingen naturlig mark påträffades.

Inledning

Med anledning av schaktning för fjärrvärme i Åsgatan, i stadsdelen Östanfors i Falun (figur 2), genomförde Dalarnas museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Arbetet utfördes i mars 2023. Uppdraget gällde under länsstyrelsen i Dalarnas generella beslut, dnr 431-14504-2022, för schaktningsövervakningar inom Falu stadslager L2001:4288. Beställare var Falu Energi & Vatten AB.

Syfte

Syftet med schaktningsövervakningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera del av fornlämningen Falu stadslager L2001:4288.

Metod och genomförande

Schaktet var grävt med grävmaskin. En arkeolog besökte platsen när schaktet var färdiggrävt (foto 1–2). Schaktets innehåll dokumenterades skriftligt, fotograferades och schaktet mättes in med RTK.

Resultat och slutsatser

Schaktet var långsmalt, intill 1,3 meter brett, och grävt 37,5 meter längs med Åsgatan. En breddning av schaktet fanns längst i norr och i syd fanns en intill 3 meter lång sträcka i trottoaren mot husgrund (figur 3).

I södra delen av schaktet mot husgrunden, se markering A på figur 3, var schaktet 0,6 meter djupt. Där fanns endast grus eller sandfyllning under asfalten och i botten fanns grus och sand. Under trottoaren fanns ledningar i riktning med trottoaren med sandfyllning under. Där låg en del av ett horn, oklart vilken kontext den kom från (foto 4).

Större delen av schaktet låg utmed Åsgatan, se sträcka B på figur 3, var 1,2–1,4 meter djupt. Inga konstruktioner eller anläggningar påträffades. Det var samma lagerföljd i hela schaktdelen med flera jämna skikt av slagg, se bilaga 2. I nordöstra schaktväggen i kant med trottoaren fanns nedgrävda ledningar som låg i sandfyllning, ovanpå fanns omrörd återfyllning av slaggkross med mera. Ledningarna låg cirka 0,45–0,7 meter under markytan. Därunder fanns endast slaggkross. I nordöstra schaktväggen,

sex meter längst åt norr, var det grävt för brunn. Där var det återfyllt med makadam och sand (foto 3).

I norra änden av schaktet i korsningen Åsgatan-Norra Mariegatan, se markering C på figur 3, var schaktet 1,4 meter djupt. Nedgrävda ledningar fanns i riktning med Norra Mariegatan. Återfyllningen kring ledningarna var av sand. Annars var innehållet samma som sträcka B som beskrevs ovan.

Skikten med slaggkross tolkades som utfyllnadsmassor men gick inte att datera närmare. Ingen naturlig mark påträffades i schaktet.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-14504-2022 431-955-2023
Fornreg, uppdragsnummer:	202300148
Socken:	Falu stad
Fornreg, lämningsnummer:	L2001:4288
Fastighet:	Falun 7:5
Koordinater, mitten:	N 6719882 (SWEREF99 TM) E 534160
Höjd (RH 2000):	117,9–118,5 m.ö.h.
Inmätning:	RTK
Utförandetid:	2023-03-15
Undersökt yta:	66 kvadratmeter
DM projektnummer:	687
DM diarienummer:	13/23
DM foto accessionsnr:	DM ARK687
Arkeologisk personal:	Lee Widegren Lundin
Projektansvarig:	Lee Widegren Lundin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

Bilagor

1. Kartor/planer
2. Lagerföljd
3. Foton

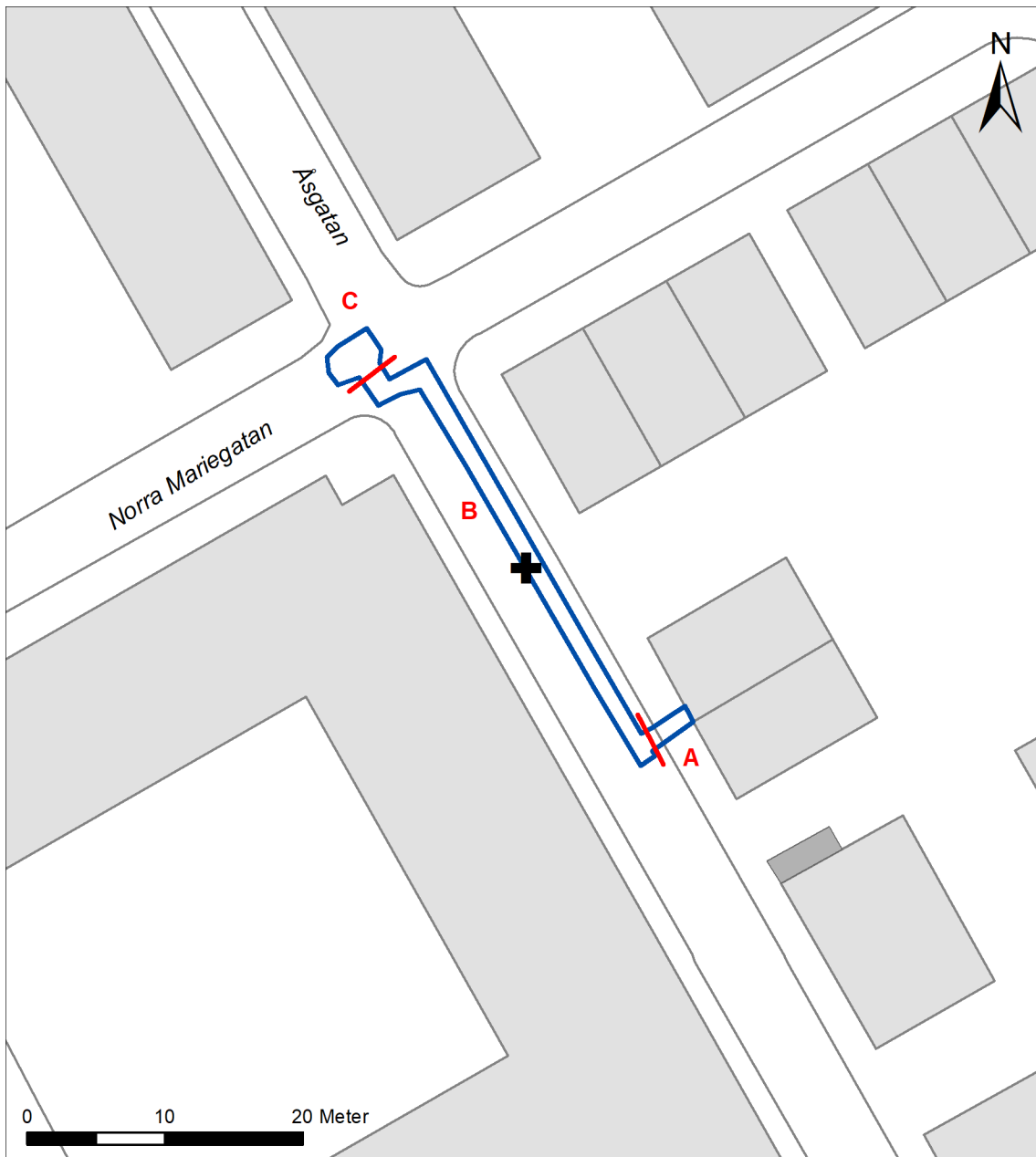
Bilaga 1 Kartor

Figur 1. Karta över Dalarna med Falun markerat.

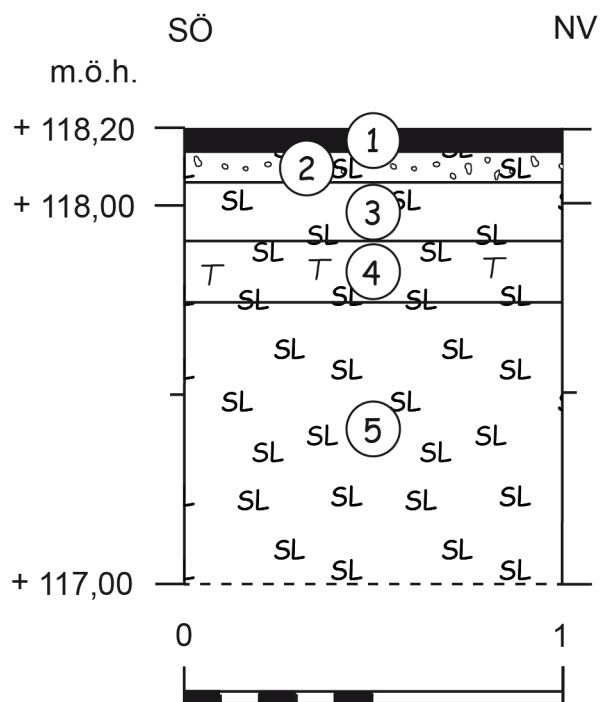
Figur 2. Karta över Falu stadslager (blått) och stadsdelen Elsborg (grönt) med undersökningsområdet markerat med svart cirkel.

Figur 3. Utdrag ur fastighetskartan. Schakt markerat med blått. Delområden A-C markerade med rött och plats för lagerföljdsbeskrivningen, bilaga 2, markerad med svart kryss. Skala 1:500.

Bilaga 2 Lagerföljd schakt

Lagerföljden dokumenterad i SV schaktväggen, se markering på figur 3, bilaga 1.

1. 0,06 m asfalt
2. 0,08 m gulaktigt skikt med sten och slaggkross
3. 0,15 m slaggkross
4. 0,18 m gulgrå slaggkross med inslag av tegel
5. 0,75 m brun till grå slaggkross med inslag av stenkross.
Enstaka flisor av ben och trä förekom, mycket sparsamt.
Samma skikt med slaggkross fanns även i botten av schaktet.

Bilaga 3 Foton

Foto 1. Översikt södra delen av schaktet från SÖ. Foto: Lee Widegren Lundin.

Foto 2. Översikt norra delen av schaktet från SÖ. Foto: Lee Widegren Lundin.

Foto 3: Översikt från NV. Pil pekar på sandfyllning vid brunn. Foto: Lee Widegren Lundin.

Foto 4: Del av horn som låg löst i schakt del A. Osäkert vilken kontext den tillhört. Foto: Lee Widegren Lundin.